

Vendim nr. 96 datë 08.05.2023

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Holta Zaçaj, Kryetare

Fiona Papajorgji, Anëtare

Sonila Bejtja, Anëtare

në datën 08.05.2023 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 2 (P) 2023 të Regjistrit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: PANDELI KASAPI

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2022-3682, datë 01.12.2022 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 15, 42, 43, 44, 107, 124, 131, pika 1, shkronja “f”, 132, 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, dhe 142 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 6, pika 1 dhe 8 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; ligji nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatoren e çështjes Sonila Bejtja, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi rezulton se ka punuar në detyrën e përgjegjës të Sektorit të Shërbimeve në Drejtorinë Ekonomike në Ministrinë e Drejtësisë. Në kuadër të ristrukturimit të Ministrisë

së Drejtësisë, bazuar në urdhrin nr. 20, datë 18.02.2008 të Kryeministrit, me aktin administrativ nr. 2009, datë 10.03.2008, kërkuesi ka dalë në listë pritjeje. Në kushtet kur nuk i është ofruar vend i lirë pune nga ana e Ministrisë së Drejtësisë ose Departamenti i Administratës Publike (DAP), ai i është drejtuar Komisionit të Shërbimit Civil (KSHC), duke kërkuar sistemimin e tij në një nga vendet e lira të kësaj ministrie.

2. KSHC-ja, me vendimin nr. 5, datë 16.04.2009, ka vendosur detyrimin e DAP-it të nxjerrë aktin e emërimit të paditësit në një nga pozicionet e lira në Ministrinë e Drejtësisë ose në çdo institucion tjetër të administratës qendrore, sipas përcaktimeve të nenit 23, pika 2, të ligjit nr. 8549, datë 11.11.1999 “Statusi i Nëpunësit Civil”, të ndryshuar, për të cilin kërkuesi ka pretenduar se plotëson kërkesat e veçanta. Ndaj këtij vendimi ka bërë ankim DAP-i në Gjykatën e Apelit Tiranë.

3. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 64, datë 02.07.2009, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 5, datë 16.04.2009 të KSHC-së. Në kushtet kur DAP-i nuk ka nxjerrë aktin e emërimit të kërkuesit, në datën 10.09.2009 i është drejtuar juridiksionit gjyqësor me kërkesëpadi me objekt dëmshpërblimin e dëmit të shkaktuar nga mosekzekutimi i detyrimit të nxjerrjes së aktit të emërimit.

4. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 10858, datë 23.12.2009, ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë si të pabazuar në ligj dhe në prova. Sipas kësaj gjykate, Gjykata e Apelit Tiranë, në datën 20.10.2009, ka lëshuar urdhrin e ekzekutimit për vendimin gjyqësor nr. 64, datë 02.07.2009, dhe pas daljes së këtij urdhri ekzekutimi, nuk rezultoi se kërkuesi t’i ishte drejtuar shërbimit përmbartimor për ekzekutimin e tij. Në këto kushte, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vlerësuar se DAP-i kishte detyrim ligjor të zbatonte vendimin gjyqësor pas nisjes së procedurave për ekzekutimin e urdhrave të ekzekutimit, të përcaktuara në nenet 515 e vijues të Kodit të Procedurës Civile (KPC). Për këtë arsye, DAP-i nuk ka vepruar me faj, pasi nuk ka pasur asnjë kërkesë nga shërbimi përmbartimor për ekzekutimin e urdhrit të ekzekutimit, i cili përmbante detyrimin e tij për të nxjerrë aktin e emërimit të kërkuesit. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim kërkuesi, i cili ka kërkuar ndryshimin e vendimit dhe pranimin e padisë.

5. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 590, datë 11.03.2011, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 10858, datë 23.12.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe kthimin e çështjes për rigjykim në po atë gjykatë, me tjetër trup gjykues. Kundër këtij vendimi ka bërë rekurs pala e paditur në proces, DAP-i.

6. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2014-1345 (229), datë 18.03.2014, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 590, datë 11.03.2011 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën Administrative të Apelit.

Kolegji Administrativ ka arsyetuar se gjykata e apelit nuk ka bërë një hetim të plotë e të gjithanshëm, në kushtet kur nuk ka marrë në shqyrtim disa prova të rëndësishme [...]. Sipas Kolegjit Administrativ, gjykata e apelit duhej të përsëriste hetimin gjyqësor, duke u bërë të qartë palëve se është detyrë e secilës prej tyre, që në përputhje me ligjin, të provojnë faktet mbi të cilat bazojnë pretendimet për të drejtat që kërkojnë. Gjithashtu, Kolegji Administrativ ka theksuar se gjykata duhet të lejojë palët që të paraqesin prova shkresore me anën e të cilave ato të provojnë pretendimet e tyre dhe t'i lejojë ato që t'ia nënshtrojnë këto prova hetimit e debatit gjyqësor [...].

7. Në rigjykimin e çështjes, Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin nr. 2630, datë 09.12.2015, ka vendosur: *“Ndryshimin e vendimit nr. 10858, datë 23.12.2009 të Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë. Pranimin pjesërisht të padisë. Detyrimin e palës së paditur DAP të dëmshpërblejë paditësin Pandi Kasapi për mosekzekutim të vendimit të KSHC nr. 5, datë 16.04.2009 të lënë në fuqi nga Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr. 64, datë 02.07.2009, nëpërmjet pagimit të pagës të kategorisë III/a-1 për periudhën 02.07.2009-18.05.2010. Rrëzimin e padisë për pjesën tjetër të saj [...].”*. Për më tepër, kjo gjykatë ka arsyetuar se në zbatim të detyrave të lëna nga Gjykata e Lartë, është riçelur hetimi gjyqësor dhe janë administruar provat nga ku ka rezultuar se pala e paditur ka pasur mundësinë që në vendet e lira të shpallura të nxirrte vendimin e emërimit të kërkuarit [...]. Detyrimi i DAP-it për ekzekutimin e vendimit nr. 5, datë 16.04.2009 të KSHC-së, lënë në fuqi me vendimin nr. 64, datë 02.07.2009 të Gjykatës së Apelit Tiranë qëndron që nga momenti që ky vendim ka marrë formë të prerë, pa u kërkuar detyrimisht lëshimi i urdhrit të ekzekutimit [...]. Gjithashtu, gjykata e apelit ka vlerësuar se në lidhje me kërkimin e dytë të kërkuarit, për detyrimin e DAP-it për ta dëmshpërblyer atë për mosekzekutimin e vendimit nga data 16.04.2009 deri në datën 02.07.2009 duhej të rrëzohej, pasi për këtë periudhë pala e paditur (DAP-i) nuk kishte një vendim të formës së prerë për të ekzekutuar, për pasojë nuk provohet se kërkuarit i është shkaktuar dëm nga veprimet e palës së paditur. Ndaj këtij vendimi kanë bërë rekurs Avokatura e Shtetit, DAP-i dhe kërkuari. Gjithashtu, kërkuari ka bërë edhe kundërrkurs ndaj rekurseve të Avokaturës së Shtetit dhe DAP-it.

8. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2022-3682, datë 01.12.2022, ka vendosur mospranimin e rekurseve, për shkak se nuk përmbajnë shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (ligji nr.49/2012).

9. Në datën 13.03.2023 kërkuari i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me ankim kushtetues individual, duke kërkuar shfuqizimin e vendimit nr. 00-2022-3682, datë 01.12.2022 të Gjykatës së Lartë.

II

Pretendimet e kërkuessit

10. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmblodhur, ka pretenduar se vendimi i kundërshtuar ka cenuar:

- 10.1. *Standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit dhe të drejtën e ankimit në kuptimin substancial*, pasi Gjykata e Lartë nuk i ka arsyetuar të ndara rekursat e paraqitura nga palët, dhe duke vendosur mospranimin e tyre, praktikisht e ka konsideruar të drejtë dëmshpërblimin e pjesshëm, pa e arsyetuar atë. Ajo i kishte të gjitha mundësitë që të korrigjonte fillimin e periudhës së dëmshpërblimit të bërë nga gjykata e apelit. Gjithashtu, Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit kur kërkuesi kishte ngritur pretendimin për zbatimin e gabuar të ligjit material nga Gjykata e Apelit Tiranë në lidhje me periudhën e detyrimit të DAP-it për dëmshpërblim.
- 10.2. *Nenin 44 të Kushtetutës*, pasi kërkuesi është dëmtuar nga mosveprimi i paligjshëm i DAP-it për shkak të mosnxjerrjes në kohë të aktit të emërimit, në vende që rezultojnë të lira, ku ai plotësonte kërkesat e veçanta. Gjykata e Apelit Tiranë duhet t'i jepte atij dëmshpërblimin e plotë sipas dispozitave të Kodit Civil(KC) dhe jo të pjesshëm. Në asnjë dispozitë të KC-së nuk rezultojnë dëmshpërblimi i pjesshëm. Ky i fundit ka ardhur si rezultat i zbatimit të gabuar të ligjit.
- 10.3. *Nenin 107 të Kushtetutës*, pasi mospranimi i rekursit të paraqitur nga kërkuesi, për dëmshpërblimin e plotë të dëmit të shkaktuar, si pasojë e mosnxjerrjes në kohë të aktit të emërimit nga DAP-i, cenon parimin kushtetues të garancisë së qëndrimit të pandërprerë në detyrë dhe trajtimin ligjor të nëpunësit.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitetin e kërkuessit

11. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në

Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

12. Në rastin konkret, Kolegji vëren se kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, pasi është palë në procesin gjyqësor ku është dhënë vendimi i kundërshtuar dhe ka interes të drejtpërdrejtë për çështjen e parashtruar. Duke kundërshtuar vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 01.12.2022 që ka përmbyllur në themel procesin gjyqësor që ka vendosur për masën e dëmshpërblimit të tij të shkaktuar nga mosekzekutimi i detyrimit për të nxjerrë aktin e emërimit, ai ka përmbyllur edhe kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive në dispozicion. Kërkuesi legjitimohet edhe *ratione temporis*, pasi ankimi kushtetues është paraqitur në datën 13.03.2023, pra brenda afatit ligjor 4-mujor të përcaktuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

13. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, kërkuesi ka pretenduar se Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit kur ai kishte ngritur pretendimin për zbatimin e gabuar të ligjit material nga Gjykata e Apelit Tiranë në lidhje me periudhën e detyrimit të DAP-it për dëmshpërblim. Gjithashtu, ai ka pretenduar se janë cenuar nenet 44 dhe 107 të Kushtetutës, si pasojë e mosveprimit të paligjshëm të DAP-it, për shkak të mosnxjerrjes në kohë të aktit të emërimit, në vende që rezultonin të lira, ku ai plotësonte kërkesat e veçanta. Në jurisprudencën kushtetuese për procesin e rregullt ligjor, Gjykata është shprehur se disa standarde kushtetuese janë të lidhura nga pikëpamja organike dhe funksionale me njëra-tjetrën, në mënyrë të tillë që cenimi i njërit standard ndikon në mënyrë të pashmangshme në cenimin e standardeve të tjera (*shih vendimin nr. 5, datë 09.02.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Për sa më sipër, Kolegji çmon se pretendimet e kërkuetit *prima facie* hyjnë në juridiksionin e Gjykatës dhe në zbatim të parimit *iura novit curia*, duke mbajtur në konsideratë se argumentet e kërkuetit për cenimin e procesit të rregullt ligjor në thelb lidhen me arsyetimin e bërë nga Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, pretendimet e tij do të analizohen në këndvështrim të neneve 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Në këtë këndvështrim, nisur nga thelbi i këtyre pretendimeve të kërkuetit, ato do të analizohen në vijim në drejtim të standardit të arsyetimit të lidhur me të drejtën e aksesit dhe të drejtën e ankimit në kuptimin substancial.

B. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsyetimit të lidhur me të drejtën e aksesit dhe të drejtën e ankimit në kuptimin substancial

15. Kërkuesi ka pretenduar se Gjykata e Lartë nuk i ka arsyetuar të ndara rekurset e paraqitura nga palët, dhe duke vendosur mospranimin e rekurseve, praktikisht e ka konsideruar të drejtë dëmshpërblimin e pjesshëm, pa e arsyetuar atë. Ajo i kishte të gjitha mundësitë që të korrigjonte fillimin e periudhës së dëmshpërblimit të bërë nga gjykata e apelit. Gjithashtu, Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit kur kërkuesi kishte ngritur pretendimin për zbatimin e gabuar të ligjit material nga Gjykata e Apelit Tiranë në lidhje me periudhën e detyrimit të DAP-it për dëmshpërblim.

16. Gjykata në jurisprudencën e saj ka pohuar se e drejta për një proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Vendimi gjyqësor, në çdo rast, duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre (*shih vendimet nr. 19, datë 07.07.2022; nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 3, datë 20.01.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Vendimet e mospranimit të rekursit mund të arsyetohen në mënyrë të kufizuar, me kusht që në pjesën hyrëse të listohen shkaqet e rekursit. Ky arsyetim i kufizuar nuk cenon standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, përderisa në thelb shpreh shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit paraprak të tij në dhomën e këshillimit (*shih vendimet nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 21, datë 16.04.2015; nr. 37, datë 19.09.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Detyrimi për garantimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor nuk nënkupton se kërkohet përgjigje e detajuar për çdo pretendim të palëve ndërgjyqëse, por ai varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimet nr. 19, datë 07.07.2022; nr. 11, datë 16.04.2018; nr. 45, datë 03.07.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Gjykata ka theksuar se shqyrtimi i çështjes nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit nuk është vetëm një konstatim formal i paraqitjes së shkaqeve ligjore në rekurs, por konsiston në vlerësimin e këtyre shkaqeve dhe bazueshmërisë së tyre, duke analizuar materialet e dosjes gjyqësore. Nëse kolegjii në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs janë haptazi të pabazuara, pasi nuk bëjnë pjesë në ato që parashikon dispozita ligjore ose nuk gjejnë mbështetje në aktet e dosjes gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore. Kjo është edhe përgjigjja që Gjykata e Lartë u jep pretendimeve të ngritura në rekurs nga palët (*shih vendimet nr. 5, datë 09.02.2023; nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 8, datë 26.02.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Për më tepër, pas ndryshimeve të bëra në KPC me ligjin nr. 44/2021, të zbatueshme edhe për gjykimin e mosmarrëveshjeve

administrative, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit, krahas mospranimit të rekursit, mund të vendosë edhe sipas çdo mënyre tjetër disponimi (përcaktuar në nenin 63 të ligjit nr. 49/2012) që më herët ligji ia kishte atribuar shqyrtimit të çështjes në seancë gjyqësore me praninë e palëve (*shih vendimin nr. 5, datë 09.02.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, Kolegji vëren se Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në pjesën hyrëse të vendimit të tij, ka pasqyruar shkaqet e ngritura në rekursin e ushtruar nga kërkuesi dhe në përfundim të gjykimit, ka vlerësuar se ai nuk ngre shkaqe të bazuara në ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, gjithashtu, ka konstatuar se në rekurs nuk ngrihen problematika që të bëjnë të mendohet se gjykatat më të ulëta kanë zbatuar gabim ligjin material ose procedural dhe që ky keqzbatim të jetë i një rëndësie themelore për njësimin, sigurinë dhe/ose zhvillimin e praktikës gjyqësore. Nga ana tjetër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka sjellë në vëmendje se pjesa e pretendimeve në rekurs që ngre çështje të vlerësimit të provave dilte jashtë juridiksionit rishikues dhe ekskluzivisht ligjor të Gjykatës së Lartë, dhe për këto arsye ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesit.

19. Për sa më lart, Kolegji vlerëson se vendimi i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, ndonëse me arsyetim të kufizuar, nuk rezulton të jetë alogjik dhe të ketë kundërthënie, ndërsa pjesa arsyetuese e tij lidhet me përfundimin e arritur në dispozitiv, duke plotësuar kështu kërkesat për respektimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor. Ai pasqyron në mënyrë të plotë rrethanat e çështjes, shkaqet e rekursit dhe vlerësimin e kolegjit në vështrim të nenit 58 të ligjit nr. 49/2012 për natyrën e këtyre shkaqeve. Vetëm fakti se Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi dhe nuk i ka dhënë përgjigje pretendimit të tij për zbatimin e gabuar të ligjit material nga Gjykata e Apelit Tiranë, nuk vë në dyshim të drejtën e tij për një proces të rregullt ligjor. Gjithashtu, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, duke iu dhënë përgjigje shkaqeve të ngritura në rekurs nga kërkuesi, në përputhje me detyrimin ligjor sipas nenit 473/a, pika 1, të KPC-së, i ka garantuar atij të drejtën e aksesit në drejtëm të së drejtës së ankimit substancial në një gjykatë më të lartë. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se pretendimet e kërkuesit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor lidhur me të drejtën e aksesit dhe të drejtën e ankimit në kuptimin substancial, janë të pabazuara.

20. Në përfundim, Kolegji vlerëson se kërkesa nuk plotëson kriteret ligjore për pranimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pika 2, shkronja “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.